

Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та митної політики
Р І Ш Е Н Н Я

до проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу
України щодо заходів, спрямованих на погашення заборгованості,
що утворилася на оптовому ринку електричної енергії
(реєстр. № 2389 від 06.11.2019)

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні розглянув проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо заходів, спрямованих на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії (реєстр. № 2389 від 06.11.2019), поданий народним депутатом України Камельчуком Ю.О.

Законопроект за реєстр. №2389 є системно пов'язаним із законопроектом за реєстр. №2386 «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії».

Верховною Радою України 17.06.2020р. було прийнято законопроект реєстр. № 2386 в цілому як Закон України підписаний Головою ВРУ та направлений на підпис Президенту України.

Законопроектом реєстр. №2389 запропоновано доповнити розділ ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України підрозділом 9³ щодо особливостей оподаткування учасників процедури погашення заборгованості на Оптовому ринку електричної енергії України, яким передбачається встановити для таких учасників, визначених у Законі України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» (далі – Закон), такі особливості оподаткування:

- платники податку на додану вартість не проводять нарахування та/або коригування нарахованих податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість, по операціях з постачання, передачі, розподілу електричної енергії, постачання вугілля та/або продуктів його збагачення товарних позицій 2701, 2702, 2704 00 згідно з УКТ ЗЕД, за якими виникла така заборгованість;

- фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму кредиторської заборгованості, списаної відповідно до Закону, що врахована при розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства;

- фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму списаної дебіторської заборгованості відповідно до Закону, що врахована при розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства у звітному періоді такого списання;

- фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму погашеної підтвердженої заборгованості за електричну енергію споживачів електричної енергії перед операторами системи розподілу, які здійснювали постачання

електричної енергії до 30 квітня 2015 року (включно) споживачам на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областях, за рахунок джерел, не заборонених законодавством України, відповідно до Закону, що врахована при розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства;

- тимчасово, на період дії Закону, щодо платників податків - виробників, постачальників електричної енергії, які самостійно або через структурні підрозділи провадили діяльність на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2015 р. № 263 «Про особливості регулювання відносин у сфері електроенергетики на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження»:

штрафні санкції, пеня на податковий борг не нараховуються (а нараховані вважаються списаними);

підлягає списанню податковий борг (у тому числі встановлений судовими рішеннями та реструктуризований, розстрочений, відстрочений) та борг зі сплати частини чистого прибутку.

Також, законопроектом пропонується, зокрема:

- **щодо податку на додану вартість:**

поширити виключення щодо порядку визначення бази оподаткування податком на додану вартість, встановлене пунктом 188.1 статті 188 Кодексу, на операції з постачання електричної енергії, ціна на яку склалася на ринку електричної енергії;

не застосовувати пункт 198.5 статті 198 Кодексу до операцій з придбання учасниками ринку електричної енергії послуг із забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, що покладаються на учасників ринку електричної енергії для виконання таких обов'язків;

тимчасово, до 1 січня 2022 року, встановити, що платники податку, які надають послуги із забезпечення загальносуспільних інтересів в процесі функціонування ринку електричної енергії відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», визначають дату виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту за касовим методом;

- **щодо акцизного податку:**

виключити оптового постачальника електричної енергії з переліку платників акцизного податку, при цьому до таких платників віднести всіх виробників електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії і продають її на ринку електричної енергії;

віднести до об'єктів оподаткування реалізацію виробниками електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії, виробленої електричної енергії;

передбачити, що не підлягають оподаткуванню, операції з реалізації та/або передачі в межах одного підприємства виробника електричної енергії (за кодом 2716 00 00 00 згідно з УКТ ЗЕД), що вироблена на об'єктах електроенергетики.

Запропоновані зміни щодо податку на додану вартість (крім змін до пункт 198.5 статті 198 Кодексу) та акцизного податку враховано в Законі України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 № 466.

Що стосується нового підрозділу 9³, щодо особливостей оподаткування учасників процедури погашення заборгованості на Оптовому ринку електричної енергії України, яким пропонується доповнити розділ ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України, то слід зауважити наступне.

В частині податку на додану вартість не чітко визначено при погашенні (списанні) саме якої заборгованості не будуть нараховуватися податкові зобов'язання і визначатися податковий кредит.

Також запровадження в частині податку на прибуток підприємств коригувань фінансового результату до оподаткування (підпунктах 2-3 пункту 1 підрозділу 9³) на суми списаної (погашеної) заборгованості може призвести до різнотлумачень при визначенні доходів та витрат для цілей оподаткування платників податку на прибуток – учасників такого списання (погашення).

Згідно із пункт 6 статті 1 законопроекту реєстр. № 2386 «учасниками процедури погашення заборгованості» - є учасники (члени) оптового ринку електричної енергії, їх кредитори та дебітори та інші суб'єкти господарювання, які визначені цим законопроектом.

Однак законопроектом, не передбачено конкретного визначення або затвердження відповідним нормативно-правовим актом Уряду конкретних суб'єктів - учасників процедури погашення заборгованості, які будуть застосовувати коригування фінансового результату, до того ж відсутня інформація щодо сум погашеної підтвердженої заборгованості за електричну енергію, внаслідок чого така процедура може охоплювати велику кількість платників із значними обсягами заборгованості.

Такі законодавчі пропозиції можуть привести до неоднозначного тлумачення положень Кодексу, що може мати наслідком необґрунтоване зменшення фінансового результату до оподаткування та, як наслідок до значних втрат бюджету.

Пункт 2 підрозділу 9³ не узгоджується з діючим пунктом 38 підрозділу 10 розділу ХХ «Прикінцеві та перехідні положення» Податкового кодексу України, яким вже запроваджено зупинення нарахування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та/або пені за несвоєчасне погашення визначених станом на 14 квітня 2014 року грошових зобов'язань для платників податків, місцезнаходженням (місцем проживання) яких була тимчасово окупована територія та/або територія населених пунктів на лінії зіткнення. Зупинено норми щодо списання податкового боргу, проведення перевірок контролюючими органами відповідно до підпункту 38.11 пункту 38 підрозділу 10 розділу ХХ «Прикінцеві та перехідні положення». Законопроект не визначає податки та види бюджетів, за якими має бути списаний податковий борг, та не встановлює перелік підприємств, на які буде розповсюджуватись дія Закону, що може становити загрозу для неправомірної участі у механізмі списання. Тому пункт 2 підрозділу 9³ законопроекту потребує доопрацювання.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку від 08.07.2020р. зазначило, що відповідно до нового підрозділу 9³ розділу XX ПК (який у чинній редакції ПК вже існує – «Підрозділ 9³. Особливості справляння рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України») пропонується врегулювати особливості оподаткування учасників процедури погашення заборгованості на Оптовому ринку електричної енергії України, які передбачається застосовувати з *урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилися на оптовому ринку електричної енергії»*. Поданий проект не містить завершеного механізму правового регулювання погашення заборгованості, зокрема, у частині визначення платників податків, яких стосується таке погашення, податків та зборів, які пропонується списати, тощо, а базується на положеннях проекту Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» (реєстр. № 2386 від 06.11.2019), прийнятим Верховною Радою України 17.06.2020 у цілому та лише направленим на підпис Президенту України, Головне управління вважає, що рішення щодо проекту реєстр. № 2389 має прийматись виключно після остаточного схвалення тексту Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» та набрання ним чинності.

Головне управління не підтримує запровадження особливого механізму списання заборгованості, а також у цілому списання податкового боргу, що стимулюватиме суб'єктів господарювання до невиконання своїх зобов'язань, послаблення договірної та платіжної дисципліни в енергетичному секторі економіки.

Також зазначило, що пропозиції проекту можуть призвести до зменшення надходжень бюджету. Водночас фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозиції щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету, згідно із вимогами ч. 1 ст. 27 Бюджетного кодексу України, ч. 3 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, до проекту не надано.

Міністерство енергетики та захисту довкілля України – підтримує прийняття законопроекту.

Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку зазначає, що прийняття законопроекту призведе до втрат бюджету, а вплив законопроекту на показники бюджету визначити неможливо, оскільки не надано фінансово-економічного обґрунтування. При цьому звернуто увагу, що у законопроекті не визначено податки та види бюджетів, за якими має бути списаний податковий борг, та не встановлено перелік підприємств, на які буде розповсюджуватися дія відповідного закону, що може становити загрозу для неправомірного використання можливості списання податкового боргу, а запропоноване встановлення майбутньої дати, на яку буде списано заборгованість, може спричинити послаблення податкової дисципліни та виникнення нового податкового боргу. Загалом Мінфін висловлює зауваження до законопроекту та не підтримує його.

З урахуванням викладеного,

Комітет в и р і ш и в:

1. Рекомендувати Верховній Раді України **включити в порядок денний третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання** проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо заходів, спрямованих на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії (реєстр. № 2389 від 06.11.2019), поданий народним депутатом України Камельчуком Ю.О. та **прийняти за основу** з доопрацюванням законопроекту до другого читання з урахуванням наступних пропозицій:

- виключити з законопроекту реєстр. № 2389 норми, які прийняті Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 № 466;

- визначити конкретних суб'єктів – учасників процедури погашення (списання) заборгованості, які будуть застосовувати коригування фінансового результату;

- визначити термін застосування коригувань фінансового результату до оподаткування, з урахуванням норм Закону про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії, враховуючи те, що це є норми перехідних положень Податкового кодексу України;

- визначити, що податкові зобов'язання та податковий кредит з податку на додану вартість не нараховуватимуться та/або не коригуватимуться виключно по операціях в рамках погашення (списання) заборгованості відповідно до Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилися на оптовому ринку електричної енергії»;

- пункт 2 підрозділу 9³ узгодити з пунктом 38 підрозділу 10 розділу ХХ «Прикінцеві та перехідні положення» Податкового кодексу України;

- визначити дату списання заборгованості, бюджети за рахунок яких здійснюється списання заборгованості, а також перелік податків.

2. Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету, народного депутата України **Гетманцева Д.О.**

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГЕТМАНЦЕВ ДАНИЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000006743D007C000F01

Дійсний до: 16.07.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 04-32/3-2020/102189 від 10.07.2020

137009